

För kännedom och beaktande

Regionstyrelsen
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Psykiatri-, habilitering- och
hjälpmedelsnämnden
Primärvårdsnämnden
Sjukhusstyrelse SUS
Sjukhusstyrelse Landskrona
Sjukhusstyrelse Helsingborg
Sjukhusstyrelse Ängelholm
Sjukhusstyrelse Kristianstad
Sjukhusstyrelse Hässleholm
Sjukhusstyrelse Ystad
Sjukhusstyrelse Trelleborg

Styrning utifrån verksamhetsmål och ekonomi inom hälso- och sjukvården – med bland annat beaktande av effekterna av pandemin Covid-19 - förstudie (rapport nr 15 - 2020)

Revisorerna har genomfört en förstudie av styrning utifrån verksamhetsmål och ekonomi inom hälso- och sjukvården – med bland annat beaktande av effekterna av pandemin Covid-19. Capire Consulting AB har biträtt i uppdraget och upprättat bifogad rapport. Förstudien har genomförts under perioden oktober till november 2020. Det övergripande syftet med förstudien har varit att identifiera risker som underlag för kommande granskningar inom hälso- och sjukvården. Underliggande utgångspunkt är om styrningen och uppföljningen utifrån verksamhetsmål och ekonomi inom hälso- och sjukvården är ändamålsenlig. Förstudien ska därvid beakta den omställning som Covid-19-pandemin inneburit vad gäller tillgänglighet och vård som trängts undan eller uteblivit i Skåne.

Den sammanfattande bedömningen utifrån förstudien är att målpuppfyllelsen både vad gäller ekonomi och verksamhet har varit bristfällig redan innan

pandemins utbrott. Det gäller inte minst de politiskt prioriterade målsättningarna om en god tillgänglighet. Capires slutsatser är att styrningen har både styrkor och svagheter. Till styrkorna hör en välstrukturerad och enhetlig uppföljningsprocess. Det förekommer också flera parallella strategiska projekt som bedrivs med syfte att ge en tydligare färdriktning för Region Skånes hälso- och sjukvård. Styrimpulserna om att vidta åtgärder vid avvikelser från uppsatta mål kommer främst från regionstyrelsen och har huvudfokus på ekonomin. Nämnder och styrelser har i flertalet fall inte uppfyllt sin reglementsensliga roll att beslutade uppdrag ska nås på ett effektivt sätt med ekonomi i balans.

Region Skånes arbete i samband med Covid-19-pandemin har under den period som förstudien genomförts i all huvudsak hanterats effektivt. Arbetet har ett högt förtroende både bland politiska företrädare och i tjänstemannaorganisationen. En brist är det dock att det har saknats en tillräcklig planering för försörjning med skyddsutrustning och annat material.

Sammantaget har i förstudien flera risker och svagheter identifierats, enligt nedan, som enligt Capire kan utgöra grund för fördjupade granskningsinsatser.

- Det förekommer en obalans i styrningen av de beslutade verksamhetsmålen i förhållande till de ekonomiska målen. Framförallt gäller detta uppföljningen av de verksamhetsmål som ingår i hälso- och sjukvårdsuppdraget.
- Det föreligger en risk att Region Skånes reglemente för styrelse och nämnder inte är fullt ut ändamålsenligt. Denna bedömning inkluderar det faktum att vissa av hälso- och sjukvårdsnämndens uppgifter enligt det nyligen reviderade och fastställda reglementet inte är förenliga med Kommunallagen.
- Det behövs ett fortsatt arbete när det gäller den interna kontrollen för att denna ska bli ett aktivt och integrerat verktyg i de politiska organens styrning och kontroll. Bland annat handlar det om bedömning och beaktande av de områden och processer där det finns risk för större eller allvarliga risker. Det finns också behov av olika utbildningsinsatser för att öka förståelsen för intern kontroll och dess syfte.
- Det regelverk som finns avseende krisberedskap är främst ägnat att hantera kriser som tids- och omfattningsmässigt är mera avgränsade än vad som nu har varit fallet. Det aktualiserar frågan om formerna för det politiska beslutsfattandet och ansvarstagandet är rimligt proportionerat för situationer som den nu pågående pandemin.
- Det finns en risk att det existerar oklarheter hur övergången från krisledning till normal styrning ska ske. Det avspeglas i frågeställningen vilken roll och vilket ansvar som driftledningsnämnderna de facto har efter att den särskilda krisledningen i form av stabsläge upphörde i juni 2020. Detta gäller både ordinarie verksamhet och uppdrag och de åtgärder som behöver vidtas för att ta igen uppdämt vårdbehov.
- Frågan om hur en rationell och kostnadseffektiv lagring av beredskapsmaterial ska utformas och dimensioneras framöver behöver fastställas.

- Ambitionen att ta igen det uppdämda vårdbehovet inom tolv- till tjugofyra månader löper stora risker att inte kunna förverkligas med hänsyn till de förutsättningar som råder. En betydande produktionsökning måste tillkomma utan att personalstyrkan i vården utökas, vilket enligt uttalanden inte kommer att tillåtas av finansiella skäl. Detta ställer omfattande krav på snabba åtgärder för ökad produktivitet, samordning och strukturella anpassningar.
- Region Skåne har tillämpat ett proaktivt förhållningssätt vad gäller arbetsmiljö, säkerhet med flera aspekter för medarbetarna. Oaktat detta bedöms att det behöver riktas uppmärksamhet mot dessa frågor, såsom effekterna för medarbetare som mött Coronaviruset på nära håll, liksom konsekvenserna av de förändringsprocesser som blivit följden av pandemin. Detta sätter fokus på ledarskapets betydelse och vikten av att definiera vilken typ av ledarskap som ska finnas.
- Region Skånes omställningsarbete är av central betydelse, men samtidigt är komplext med många faktorer som utgör risker. De förutsättningar för styrning som synliggjorts i samband med Covid-19-pandemin har indikerat att samordningen av den skånska hälso- och sjukvården varit otillräcklig för att trygga en effektiv användning av Region Skånes resurser och en jämlik vård i hela Skåne.

Revisorskollegiet behandlade bifogad rapport vid sammanträdet 2021-01-26 och beslutade att översända rapporten för kännedom och beaktande till berörda nämnder och styrelser. Dessa ges även möjlighet att yttra sig över innehållet i rapporten i sin helhet senast 2021-03-31.

För revisorskollegiet

Louise Rehn Winsborg
Ordförande

George Smidlund
Revisionsdirektör